

Hjälmlagen fäller regeringen?

Efter ett sensationellt utspel av statsrådet Ulrica Messing har cykelhjälm­slags­förslaget blivit en av riksdagsvalets he­ taste frågor. Det är alltså fullt tänkbart att regeringen Persson faller på en ren cyklistangelägenhet. Har vi pedaltram­ pare plötsligt blivit en politisk faktor att räkna med – en roll som vi så länge har eftersträvat?

Text : HENRIK ERIKSSON

■ Den ledande svenska dagstidningens ledande vetenskapsjournalist heter Karin Bojs och har stor respekt i alla kretsar. Normalt undviker hon att ta ställning i politiska stridsfrågor och kunde knappast ana att hennes artikel den 26 mars var just ett sådant ställningstagande.

Cykelhjälm­en kan skada din hälsa var den provokativa rubriken och den bygger på ett vetenskapligt meningsutbyte i British Medical Journal. Statistikern Dorothy Robinson har sett på effekterna av hjälm­tvång i alla länder där det införts, och de är likartade i Kanada, Australien och Nya Zeeland.

Varannan slutade cykla

Skallskadorna minskade inte snabbare efter hjälmlagen än före den, men antalet cyklist­er minskade dramatiskt. I Sydney slutade hälften att cykla!

Eftersom cyklist­er huvudsakligen skadas av bilar, menar Doroty Robinson att det vore mycket effektivare att bekämpa rattfylleri, fart­dårar och dåliga vägar. Åtgärder mot cyklist­er med riskbeteende, till exempel utan lyse i mör­ker, är också motiverade. Men en lag som mins­kar cyklandet skadar folkhälsan.

Cyklingens hälsoeffekter ifrågasatta

Några kanadensiska forskare har redan gått till motangrepp genom att ifrågasätta cyklingens betydelse för folkhälsan. Om hjälm­tvång får en cyklist att sluta cykla, kommer hon säkert att göra något annat sunt i stället, så ingen skada är skedd, skriver de!

Och så här avslutar Karin Bojs artikeln: "Själv tänker jag fortsätta att bära hjälm helt frivilligt så länge jag cyklar i Stockholms livs­farliga innerstad, men knappast på lugna vägar ute på landet. Det är en riskavvägning och jag är ärligt talat ganska tacksam att jag får göra den alldeles själv."

Mindre än två månader senare gjorde Ulrica Messing, infrastrukturministern, klart att den

OVAN TH – Ulrica är bekymrad och det har hon all anledning att vara. Hon verkar ha givit efter för årtal av påtryckningar från hjälm­slags­lobbyn – mot allt sunt förnuft.

MELLAN TH – Maud vädrar morgonluft under ringarna. Här är något att ta tag i politiskt och hon kan mycket väl ha rätt. Hjälmlagen river hon upp om den införs.

NEDAN TH – Göran ser glad ut, men det kan inte bero på Ultricas utspel. Opin­ionssiffrorna verkar bra just nu, men det kan ju ändra sig.

riskavvägningen inte var Karin Bojs sak, utan att hjälm­tvång för alla skulle införas så snart som möjligt. Men lagar beslutas av riksdagen och den har ju sommarledigt, kanske du tänker nu, men då har du fel. Trafikförordningen kan regeringen ändra utan riksdagsbeslut och därför förutsåg Ulrica Messing ingen politisk strid om sitt utspel. Men det blev det!

Efter fyra dagar kom ett gemensamt uttalan­de från de fyra borgerliga partierna och det var entydigt: Vinner vi valet river vi upp hjälm­lagen! Och Dagens Nyheter ägnade ledaren åt att stapla argument mot en lag – i själva verket samma resonemang som Karin Bojs tidigare framfört. Skillnaden var att de nu ingick i spe­let om regeringsmakten.

Hjälmen är inte en huvudsak

Från det att hjälmlagen var en opolitisk fråga till dess alla riksdagspartier engagerat sej starkt på olika sidor tog det mindre än en vecka. Hur är detta möjligt efter trettio års velande? Svaret måste vara att huvudsaken inte är hjälmen utan regeringsmakten.

Gissningsvis var grunden för det snabba borgerliga utspelet en opinionsundersökning som visade att en hjälm­lag är impopulär. Men om det förhåller sig så har vänsterblocket inte råd att låta frågan leva fram till valet, särskilt som även opinionen inom vänstern är negativ.

Nya CykelTidningen gör härmed sitt första försök att bli politiskt orakel, när vi förutsäger att hjälmlagen inom kort kommer att avföras från dagordningen av statsministern. Frågan kommer att återföras till aktörer som NTF och VTI och dyka upp som politiskt förslag igen om cirka ett år. Och inget säger att partierna står fast vid dagens bestämda hållning – om man tror att opinionsläget har svängt, är man troligen öppen för att vända kappan igen.

Hjälmvänner mot hjälm­lag

Något som ingen politisk kommentator har observerat är att alla cyklist­organisationer har samma inställning i frågan. Inom föreningarna är hjälmanvändningen total, men samtidigt vill man inte göra hjälmen till ett tvång. Det borde gå att få politisk enighet om att det tills vidare är den rimligaste hållningen. Och det känns inte som om hjälmen är en lämplig fråga för regeringen att avgå på!

Vattencykla i Uddevalla

I Walkesborgsbadet i Uddevalla har man just introducerat senaste modeflugan – vattencykling. Man sitter på en stång med styre och två flytkuddar. Vattnet ger motstånd när man trampar, både fram- och baklänges. Säkert minst lika ansträngande som vanlig spinning. Och man slipper kanske att svettas? Det verkar kul och kanske något för mig att testa. (17) □